

Mucize: Peygambere Verilen Olağanüstü Lütuf

28 Kasım 2013

Hadisler

Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: "Hiçbir peygamber yoktur ki, insanların inanmaları için kendisine mucizeler verilmiş olmasın. Bana verilen ise Allah'ın vahyettiği vahiy (Kur'ân-ı Kerîm) dir. Bu sayede ben kıyamet günü ümmeti en çok olan peygamber olacağımı ümit ediyorum." (B7274 Buhârî, İ'tisâm, 1)

İbn Abbâs'ın naklettiğine göre, Kureyşliler, Yahudilere gelerek, "Musa size (mucize olarak) ne getirdi?" dediler. Onlar, "Asâsını ve bembeyaz görünen el (yed-i beyzâ) mucizesini." dediler. Sonra Hristiyanlara gelerek, "İsa'nın mucizeleri) nasıldı?" dediler. Onlar da, "Körü ve alacalıyı iyileştirir, ölüleri diriltirdi." diye cevap verdiler. Sonra Hz. Peygamber'e (sav) geldiler ve dediler ki, "Rabbine dua et de Safâ tepesini bizim için altın hâline getirsin." Hz. Peygamber de Allah'a dua etti. Bunun üzerine, "Göklerin ve yerin yaratılmasında ve gece ile gündüzün peş peşe gelmesinde akıl sahipleri için elbette ibretler vardır." (Âl-i İmrân, 3/190) âyeti nâzil oldu (ve onlara), 'Bu âyetleri düşünsünler!' (denildi)." (MK12322 Taberânî, el-Mu'cemül-kebir, XII, 10)

Abdullah (b. Mes'ûd) tarafından nakledildiğine göre, Resûlullah (sav) zamanında ay iki parçaya bölündü. Parçanın birini(n görünmesini) dağ engelledi, diğer parça ise dağın üzerinde (görünüyor) idi. Bunun üzerine Resûlullah (sav), "Allah'ım! Şahit ol!" buyurdu. (M7073 Müslim, Sıfâtü'l-münâfıkîn, 45)

Açıklama

Âişe validemiz, anlatıyor: "Allah Resûlü bir gece bana geldi, teni tenime degecek kadar yanıma sokuldu ve 'Ey Âişe, bu gece Rabbime ibadet etmek için bana izin verir misin?' dedi. Ben de, 'Ey Allah'ın Resûlü, ben senin bana yakın olmanı severim ama Rabbin için ibadet etmeni de severim.' dedim. Kalktı, suyu idareli kullanarak abdest aldı, sonra namaza durdu ve ağlamaya başladı. Sakalları ıslanıncaya kadar ağladı. Sonra secdeye vardı. Secdede de yer ıslanıncaya kadar ağladı. Daha sonra ağlayarak yanı üzerine uzanmıştı ki Bilâl sabah ezanını okumak üzere çıkageldi. Onun bu şekilde ağladığını görünce Bilâl, 'Ey Allah'ın Resûlü, Allah'ın senin geçmiş ve gelecek günahlarını affetmiş olmasına rağmen niçin ağlıyorsun?' diye sordu. Bunun üzerine Hz. Peygamber, 'Ey Bilâl! Nasıl ağlamayayım? Allah Teâlâ bu gece bana, 'Göklerin ve yerin yaratılmasında, gece ile gündüzün peş peşe gelmesinde akıl sahipleri için elbette ibretler vardır.' âyetini indirdi.' diyerek cevap verdi. Sonra da, 'Bu âyetleri okuyup da bunlar hakkında düşünmeyenlerin vay hâline!' buyurdu."¹ Allah Resûlü geceleri kalkar, dışarı çıkar, gökyüzüne bakarak, "Göklerin ve yerin yaratılmasında, gece ile gündüzün peş peşe gelmesinde akıl sahipleri

için elbette ibretler vardır.” âyetini okur,2 âdeti bu âyetin de içerisinde bulunduğu Âl-i İmrân sûresinin son on âyetini vird edinirdi.3

Bu âyetlerin nüzulüne sebep Mekkelî müşriklerin meraklı sorgulama ve isteklerinden başka bir şey değildir. İşbu Mekkelilerden bir grup Peygamber Efendimizin mucize göstermesi gerektiğine dair beklentileri sebebiyle daha önceki peygamberlerin mucizeleri hakkında bilgi edinmek için Yahudilere gelip, “Musa size mucize olarak ne getirdi?” dediler. Onlar da Hz. Musa’nın, asâ ve görenler için bembeyaz olan el mucizesini anlattılar. Sonra Hristiyanlara gelerek İsa’nın mucizelerini sordular. Onlar da Hz. İsa’nın körü ve alacalıyı iyileştirip ölüleri dirilttiğini söylediler. Bunun üzerine onlar doğruca Hz. Peygamber’e (sav) gelip dediler ki: “Rabbine dua et de Safâ tepesini bizim için altın hâline getirsin.” Hz. Peygamber de Allah’a dua etti. Bunun ardından, onların düşünmeleri için Âl-i İmrân sûresi 190. âyeti nâzil oldu: “Göklerin ve yerin yaratılmasında, gece ile gündüzün peş peşe gelmesinde akıl sahipleri için elbette ibretler vardır.”4

Mekkelilerin asırlardır kulaktan duyma bilgilerle de olsa bu konularda mâlûmatları vardı. Bundan dolayıdır ki Allah Resûlü, kendisinin peygamber olduğunu bildirince Kureyşliler, daha önceki ümmetlerde görülen benzer taleplerle Allah Resûlü’ne geldiler ve şöyle dediler: “Yerden bize bir pınar fışkırtmadıkça yahut senin hurmalardan, üzümlerden oluşan bir bahçen olup aralarından şarıl şarıl ırmaklar akıtmadıkça yahut iddia ettiğin gibi, gökyüzünü üzerimize parça parça düşürmedikçe yahut Allah’ı ve melekleri karşımıza getirmedikçe yahut altından bir evin olmadıkça ya da göğre çıkmadıkça sana asla inanmayacağız. Bize gökten okuyacağımız bir kitap indirmedikçe göğre çıktığına da inanacak değiliz. De ki: Rabbimi tenzih ederim. Ben ancak resûl olarak gönderilen bir beşerim. İnsanlara Kur’an geldikten sonra onların iman etmelerine ancak, ‘Allah, bir beşeri mi peygamber olarak gönderdi?’ demeleri engel olmuştur. De ki: Eğer yeryüzünde yerleşip dolaşanlar melekler olsaydı elbette onlara gökten bir melek peygamber gönderirdik.”5

Mucize; peygamberlere Allah tarafından bahşedilen, onların peygamberliğini kanıtlayan ve diğer insanları da bir benzerini meydana getirmekten âciz bırakan, olağanüstü olaylar diye tarif edilir. Peygamberler tarihine bakıldığında biri peygamberliğin ispatı, diğeri bunu inkâr edenlerin helâki olmak üzere mucizelerin iki şekilde verildiği görülür. Nitekim Kur’ân-ı Kerîm, önceki peygamberlerin nübüvvetini ispat sadedinde cereyan eden mucizeleri, bunları görenlerin takındıkları tavırları ve Yüce Allah’ın buna karşılık onları cezalandırmasını ayrıntılı bir şekilde anlatır. Nitekim Hz. Musa’nın kıssası bu konudaki en mufassal anlatıyı oluşturur:

“Musa, (Firavun’a geldi ve şöyle dedi) ‘Ey Firavun! Ben âlemlerin Rabbi tarafından gönderilen bir peygamberim. Benim görevim Allah hakkında sadece gerçeği söylemektir. Size Rabbinizden bir mucize getirdim, İsrâiloğulları’nı bırak (onlara özgürlüklerini ver) benimle gelsinler.’ dedi. Firavun, ‘Eğer gerçekten bir mucize getirdiysen ve doğru söylüyorsan onu göster bakalım.’ diyerek cevap

verdi. (Bunun üzerine) Musa, asâsını yere bıraktı ve o anda asâ sahici bir yılan oluverdi. Musa elini koynuna sokup çıkardı. Birdenbire o el, seyredenlere bembeyaz göründü.

Firavun halkının ileri gelenleri şöyle dediler: ‘Evet bu adam gerçekten işini iyi bilen bir sihirbaz! Sizi memleketinizden çıkarmak istiyor.’ Firavun onlara, ‘O hâlde bana ne yapmamı önerirsiniz?’ dedi. Onlar da şöyle cevap verdiler: ‘Musa’yı ve kardeşini alıkoy ve şehirlere sihirbazları toplayıp getirecek görevliler gönder.’ Nihayet sihirbazlar Firavun’a gelip, ‘Galip gelecek olursak bize mutlaka bir mükâfat var değil mi?’ diye sordular. Firavun, ‘Evet, üstelik siz (ücretle de kalmayacaksınız) mutlaka benim en yakınlarımdan olacaksınız.’ dedi. (Bunun üzerine) sihirbazlar, ‘Ey Musa! Ya önce sen at, ya da önce atanlar biz olalım.’ dediler. Musa, ‘Siz koyun.’ dedi. Sihirbazlar iplerini yere atınca, büyü ile halkın gözlerini bağladılar ve onları korkuttular. Gerçekten (ipleri yılan gibi oynatarak) büyük bir sihir ortaya koymuşlardı. Biz de Musa’ya, ‘Asânı yere bırak.’ diye vahyettik, (Musa asâyı yere bıraktı), bir de ne görsünler! Asâ onların aldatıcı düzeneklerini yakalayıp yutuverdi. Böylece gerçek ortaya çıktı, onların yaptıkları şeyler boşa gitti. Sihirbazlar hemen oracıkta büyük bir yenilgiye uğradılar, ezik ve mahcup bir hâlde iddialarından vazgeçtiler ve hep birden secdeye kapanıp, ‘Âlemlerin Rabbine, Musa ve Harun’un Rabbine inandık, iman ettik.’ dediler. Firavun da (öfkeyle) şöyle dedi: ‘Demek siz benden izin almadan ona inandınız öyle mi? Sizin bu yaptığınız, şehirde daha önce tasarladığınız bir tuzaktır. Siz (Mısır’ın yerli) halkını buradan çıkarmak (ve İsrâiloğulları’nı yerleştirmek) istiyorsunuz. Yakında başınıza neler gelecek göreceksiniz. Andolsun ki ellerinizi, ayaklarınızı çaprazlama keseceğim, sonra da hepinizi asacağım.’ dedi. Sihirbazlar, ‘(İster as, ister kes) biz zaten sonunda Rabbimize döneceğiz. Sen Rabbimizin bize gelen mucizelerine inandığımız için bizden intikam almak istiyorsun.’ dediler ve şöyle dua ettiler: ‘Ey Rabbimiz! Bize sabırlar ihsan eyle ve canımızı Müslüman olarak al!’”⁶

Bu âyet-i kerimelerde mucize ile sihrin birbirinden ne kadar farklı olduğu çok açık bir şekilde ortaya konmaktadır. Hz. Musa’ya Allah tarafından, “Asânı yere bırak!” buyrulması, onun sergilediği hadisenin, bizâtihi kendisinin bir gösterisi veya bir büyüü olmayıp Allah’ın iradesi uyarınca gerçekleşen bir mucize olduğuna; onun asâsının yuttuğu şeylerden, “onların uydurdukları şeyler (aldatıcı düzenekler)” diye söz edilmesi de Firavun’un sihirbazlarının sergilenen sihrin asılsızlığına işaret eder. “Böylece gerçek ortaya çıktı.” buyrulmakla da sihirbazların gösterilerinin asılsız, Hz. Musa’nın mucizesinin de gerçekten vuku bulmuş bir hadise olduğu ifade edilmiştir.

Âyetteki “batale” fiili de sihirbazların yaptıklarının hem asılsız olduğunu yani gerçekten vuku bulmuş bir olay değil aksine bir aldatmaca olduğunu ortaya koymakta hem de Firavun’un beklediği sonucu vermediğini göstermektedir. Ayrıca âyette geçen “büyü ile halkın gözlerini bağladılar.” ifadesi de onların yaptıklarının asılsızlığına işaret etmektedir. Sihirbazlar mağlûbiyetin ardından, sihrin bütün inceliklerini bilmelerine rağmen kendilerini yenilgiye uğratan bu hadisenin bir sihir olamayacağını; şu hâlde Hz. Musa’nın hak peygamber,

gösterdiklerinin de ancak bir mucize olarak kabul edilmesi gerektiğini anlayarak Allah için secdeye kapandılar. Kıptîlerde âdet olduğu üzere, Firavun için yere kapandıkları sanılmasın diye de Hz. Musa ve Hz. Harun'un Rabbi olan Allah'a iman ettiklerini açık bir dille belirtme gereğini duydular.⁷ Onların "asâ mucizesini" gördükten sonra iman etmeleri ve Firavun tarafından cezalandırılmalarını Abdullah b. Abbâs, "Sabah sihirbaz idiler, akşam şehit oldular."⁸ şeklinde ifade etmiştir.

Kur'an, meseleyi bu şekilde açıkladıktan sonra Yüce Yaratıcı'nın yardımıyla peygamberinin elinde ortaya çıkan mucizeleri gördükleri hâlde inkârlarında inat edenlerin cezalandırıldıklarını şu şekilde ifade etmektedir: "Bu yüzden onlardan intikam aldık. Âyetlerimizi yalanlamaları ve onları umursamamaları sebebiyle kendilerini denizde boğduk."⁹

Her ne kadar inkârcılar mucizeyi peygamberden isteseler de aslında mucize göstermek peygamberin elinde değildir. Allah dilerse onu dilediği peygamberine verir. Bu açıdan mucize isteğinin muhatabı Allah'tır. Çünkü onların inkârlarının konusu, Allah'ın peygamberleri vasıtasıyla bildirdikleridir. Bunun içindir ki Yüce Allah, elçilerini tarihin hiçbir döneminde inkârcılar karşısında yarımsız bırakmamış, onları kendi dönemlerinde yaşayan insanların aşına oldukları ve duyulara hitap eden (hissî) harikulâdeliklerle desteklemiştir. Yukarıda anlatılan Hz. Musa'nın yere attığı asâsının bir yılanı dönüşüp sihirbazların göz yanıltması oyuncaklarını yutması,¹⁰ Hz. İsa'nın kuş şeklinde yoğurduğu çamura üfleme ve bunun Allah'ın izniyle kuşa dönüşmesi, anadan doğma bir körün gözlerini açması, alacalıyı iyileştirmesi, ölüleri diriltmesi¹¹ hep bu kabil harikulâde olaylardır.

Bunların dışında Kur'ân-ı Kerîm'de Allah'ın, elçilerine bahşettiğine inanılan farklı mucizelerden de bahsedilir. Hz. Süleyman'a kuş dilinin öğretilmesi, onun kuşlardan, insanlardan ve cinlerden müteşekkil bir ordusunun olması,¹² Hz. İbrâhim'in, atıldığı ateşte yanmaması,¹³ Hz. Musa'nın, asâsıyla kayaya vurması neticesinde kayadan on iki pınarın fışkırması, gökten kudret helvası ile bıldırcın eti indirmesi ve kavminin gölgelenmesi için bulut getirmesi,¹⁴ Hz. İsa'nın, kavminin evlerinde sakladıklarını ve yedikleri yiyecekleri onlara haber vermesi,¹⁵ gökten yiyecek dolu bir sofrayı indirmesi¹⁶ bunlardan bazılarıdır.

Önceki ümmetlerden bazıları, mucize kabilinden harikulâde olaylara şahit olmalarına ve peygamberlerin bütün uyarı ve ikazlarına rağmen dalâlette ısrar ettikleri ve kendi elleriyle kendilerini helâke sürükleyecek işler yaptıkları için helâk olmuşlardır. Semûd kavmine peygamber olarak gönderilen Hz. Salih, bu konudaki en bariz örneklerden birisidir. Ona Allah tarafından mucize olarak deve verilip, kavmine o deveye asla bir kötülük etmemeleri tembih edildi. Fakat onlar bütün uyarılara rağmen inkârda ısrar edip o deveyi kestiler ve Salih Peygamber'den kendilerini tehdit ettiği azabı getirmesini istediler. Bunun üzerine, Allah onları şiddetli bir sarsıntıyla helâk etti.¹⁷ Kur'an'dan anlaşıldığı kadarıyla bu tür hadiselerde helâk; korkunç gürültü, şiddetli fırtına, zelzele ve tufan gibi olağandışı felâketlerle gerçekleşmiştir.¹⁸ Nuh kavminin tufanla, Âd ve Medyen halkının korkunç bir gürültüyle, Semûd ve Lut kavminin

sarsıntıyla, Firavun ve ordusunun denizde boğulmak suretiyle yok olmaları bunun örneklerindendir.

Görüldüğü üzere, daha önceki peygamberlere insanların duyularına hitap eden birçok mucize verilmiş fakat müşriklerin tüm isteklerine ve Sevgili Peygamberimizin de bu doğrultuda Allah'a dua etmesine rağmen Allah, Son Peygamber'ine hissî/fizikî mucize vermemiş, onun yerine akıllarını kullanıp düşünmelerini tavsiye eden Kur'an âyetlerini indirmiştir. Peygamberimize verilen mucize şüphesiz Kur'an'dır. Nasıl ki sihrin revaçta olduğu dönemde Hz. Musa'ya asâ; tıbbın revaçta olduğu dönemde Hz. İsa'ya hastaları iyileştirme mucizesi bahşedilmişse; şiirin, belâğatin ve edebiyatın güçlü olduğu bir dönemde de Peygamberimize Kur'an verilmiştir. Kur'an, hem lafzıyla hem de mânâsıyla mucizedir. Peygamberimizin ilk muhatapları olan Kureyş kabilesi, şiir ve edebiyat alanında gelişmiş olan, şiir yarışmalarının tertip edildiği ve dereceye giren şiirlerin Kâbe'nin duvarına asılıp sergilendiği bir toplumdur. Cenâb-ı Hak böyle bir ortamda gönderdiği Peygamberine, mucize olarak Kur'an'ı vermiştir. Allah Teâlâ, Kur'an'ın kendi kelâmı olduğunu ve asla başkasına isnat edilemeyeceğini¹⁹ bildirmiştir. O, Hz. Muhammed'in peygamberliğini inkâr ve Kur'an'ın Allah kelâmı değil insan sözü olduğunu iddia edenlere karşı Kur'an'la meydan okumuştur.

Üç aşamada gerçekleşen bu meydan okumada önce inkârcılardan, eğer gerçekten Kur'an'ın insan sözü olduğuna inanıyorlarsa onun bir benzerini kendilerinin yazıp getirmeleri istenmiş,²⁰ bunu başaramayacakları gösterilip ikinci aşamada gerçekten iddialarında samimi iseler Kur'an'inkine benzer on sûre getirmeleri, aksi hâlde gerçeği kabul edip Müslüman olmaları talep edilmiş ve onlara şöyle hitap edilmiştir: "Yoksa Kur'an'ı uydurdu mu diyorlar? De ki: Eğer doğru söylüyorsanız haydi Allah'tan başka gücünüzün yettiklerini de (yardıma) çağırıp siz de onun gibi uydurma on sûre getirin."²¹ Üçüncü aşamada ise Kur'an'ın Allah'tan başkası tarafından uydurulmuş bir söz olmadığı, âlemlerin Rabbinden geldiğinde kuşku bulunmadığı teyit edildikten sonra inkâr edenlerden Kur'an'ın bir sûresinin benzerini getirmeleri istenmiş, "Yoksa Kur'an'ı (Muhammed kendisi) uydurdu mu diyorlar? De ki: Eğer doğru söyleyenler iseniz haydi siz de onun benzeri bir sûre getirin ve Allah'tan başka, çağırabileceğiniz kim varsa onları da yardıma çağırın."²² buyrulmuş, bütün bu meydan okumalarda diledikleri kişilerden yardım alabilecekleri de özellikle ifade edilmiştir.²³ Ayrıca Müşriklerin mucize talepleri karşısında, onlara Hz. Muhammed'in Allah'ın Elçisi olduğu,²⁴ uyarıcı olduğu²⁵ ifade edilmiş, mucize olarak Kur'an'ın yeteceği bildirilmiştir: "Dediler ki: Ona Rabbinden mucizeler indirilseydi ya! De ki: Mucizeler ancak Allah katındadır ve ben ancak apaçık bir uyarıcıyım. Kendilerine okunan kitabı sana indirmiş olmamız (mucize olarak) onlara yetmez mi? Şüphesiz bunda inanan bir kavim için bir rahmet ve bir öğüt vardır."²⁶

Sevgili Peygamberimiz de Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre şöyle buyurmuştur: "Hiçbir peygamber yoktur ki, insanların inanmaları için kendisine mucizeler verilmiş olmasın. Bana verilen ise Allah'ın vahyettiği vahiy (Kur'an-ı Kerîm)'dir. Bu sayede ben kıyamet günü ümmeti en

çok olan peygamber olacağımı ümit ediyorum.”²⁷ buyurmuştur. Buradan hareketle en önemli mucizesi Kur'an olan Peygamberimizin mucizelerini diğer peygamberlerinkinden ayıran birkaç husus ortaya çıkmaktadır. Diğer peygamberlerin mucizeleri genellikle duyularla idrak edilebilen, kısa bir zaman diliminde cereyan eden mucizelerdir. Kur'an ise duyu organlarıyla algılanabilir bir harikulâdelikten ziyade insanların akıllarına hitap eden, akıl, vicdan muvazenesinde insanı ele alan, insana dünya ve âhiret mutluluğunun yollarını gösteren, sadece Hz. Peygamber'in kendi dönemindeki insanları değil sonra gelecek tüm insanları da muhatap alan, kıyamete kadar devam edecek bir mucizedir.

Kur'an-ı Kerim'de önceki peygamberlere verildiği gibi Hz. Peygamber'in hissî/fizikî mucizelerinden söz edilmez. Kur'an'da bir sûreye de ad olan İsrâ olayına hârikulâde bir tecrübe olarak sûrenin girişinde kısaca değinilmiş, hadisenin detaylı anlatımları ise rivayetlerde işlenmiştir.²⁸ İsrâ hadisesi Kur'an-ı Kerim'de şu şekilde zikredilir: “Kendisine âyetlerimizden bir kısmını gösterelim diye kulunu (Muhammed'i) bir gece Mescid-i Harâm'dan çevresini bereketlendirdiğimiz Mescid-i Aksâ'ya götüren Allah'ın şanı yücedir. Hiç şüphesiz O, hakkıyla işitendir, hakkıyla görendir.”²⁹ Rivayete göre Sevgili Peygamberimiz olay gecesini ve yaşadıklarını müşriklere anlatınca onunla alay edip ondan Beyt-i Makdis'i tarif etmesini istemişler, bunun üzerine Yüce Allah Beytu'l-Makdis'i Hz. Peygamber'in gözü önüne getirmiş³⁰ ve o da Beyt-i Makdis'i tarif etmiştir. Bu durumla karşılaşan müşrikler şaşkınlıklarını gizleyememiş ve “vallahî, anlattıkları doğru!” demekten kendilerini alamamışlardır.³¹

Hız. Peygamber devrinde yaşanan diğer bir dikkat çekici olay ise hicretten önceye uzanır. Buna göre Mekkeliler, Minâ'da bulunduğu bir sırada Hız. Peygamber'den (sav) mucize isterler³² bunun üzerine ay ikiye yarılr ve Kamer sûresinin ilk iki âyeti nâzil olur; “Kıyamet yaklaştı ve ay yarıldı. Onlar bir mucize görseler yüz çevirirler ve süregelen bir sihirdir, derler.”³³ Bu olay üzerine inkârcıların tarihten tevarüs edegeldikleri reddetme³⁴ alışkanlıkları bir kez daha ortaya çıkmış ve “Muhammed bizi büyüledi!”³⁵ demekten çekinmemişlerdir.

Başka bir rivayette Resûlullah (sav) zamanında ay iki parçaya bölündü. Parçanın birini(n görünmesini) dağ engelledi, diğer parça ise dağın üzerinde (görünüyor) idi. Bunun üzerine Resûlullah'ın (sav), “Allah'ım! Şahit ol!” buyurduğu³⁶ nakledilir. Bu rivayette Hız. Peygamber, Allah'ın âyetlerinden bir âyet olan ayı inananlara göstererek onların inançlarını pekiştirmek istiyordu. Bu rivayette anlatılan ile Mekke dönemine ilişkin yaşanan ve Kamer sûresinin nüzulüne sebep olan hadise birbirine karıştırılmıştır.

Ayın yarılrması ile ilgili olduğu söylenen Kamer sûresinin ilk âyetindeki, “Kıyamet yaklaştı ve ay yarıldı.”³⁷ ifadesi ise iki şekilde yorumlanmıştır: Birincisi; bu hadise kıyamet öncesinde vuku bulacaktır.³⁸ İkinci ise, müşriklerin Peygamberimizden mucize göstermesini istemeleri üzerine bu olay vuku bulmuştur.³⁹

Peygamberimize has özellikleri konu alan ve “hasâis” olarak adlandırılan, onun nübüvvetini ispat sadedinde rivayetleri derlemek maksadıyla kaleme alınan “delâil” ve “alâmâtü’n-nübüvve” gibi müstakil eserler ile genel hadis kitaplarının ilgili bölümlerinde yer alan kimi rivayetlerde Peygamberimize de önceki peygamberlere verilen mucizeler türünden, hârikulâdeliklerin verildiği anlatılır. Bu bağlamda nakledilen rivayetlerden birisi şöyledir:

Bir seferinde Allah Resûlü’ne bir tas su getirilir, Resûlullah (sav) elini suyun içerisine koyar ve parmakları arasından su fışkırmaya başlar. Bunun üzerine Allah’ın Elçisi şöyle buyurur: “Haydi abdest almaya geliniz. Gökten inen berekete geliniz.” Orada bulunanların hepsi o sudan abdest alır.

Bu olayı anlatan Abdullah b. Mes’ûd sözlerine şunları eklemekten kendini alamamıştır: “Siz mucizeleri azap (sebebi) kabul ediyorsunuz. Oysa biz Resûlullah (sav) zamanında onları bereket (vesilesi) kabul ederdik.”⁴⁰

Bu hadisenin dışında birçok kez Hz. Peygamber’in elinde azıcık suyun arttığına, ondan birçok kişinin istifade ettiğine dair rivayetler mevcuttur. Bu rivayetlere göre o, mübarek elini küçücük bir kaba daldırıp ve o kaptan yetmiş seksen kişi abdest almıştır.⁴¹ Hudeybiye’de bir kaptaki suya elini sokmuş, bereketlenen su bin beş yüz kişinin su ihtiyacını karşılamıştır.⁴² Tebük Seferi sırasında Tebük suyundan elini yüzünü yıkamış, bunun üzerine su birden çoğalmış ve orada bulunan herkes bu sudan kanasıya içmiştir.⁴³

Bir gün Muzeyne kabilesinden bir grup Hz. Peygamber’i ziyarete gelir. Resûlullah (sav) onlar için yemek hazırlanmasını ister. Ona, azıcık hurmadan başka bir şey olmadığı söylenir. Bunun üzerine o, gidip yiyecek bulunan yerin kapısını açar; bir de bakarlar ki orası hurmayla doludur. Herkes ihtiyacı kadar alır. En son kişi de alacağını aldığı hâlde hurmalardan bir tane bile eksilmez.⁴⁴ Başka bir seferinde bir kap çorba (serîd) hiçbir ilâve olmaksızın sabahtan öğlene kadar grup grup insanın yemesine rağmen tükenmez.⁴⁵ Yiyecek sıkıntısı çeken orduda mevcut yemeğe dua etmesiyle yemeğin çoğalıp herkesin karnını doyurduğu ve yemeğin arttığı⁴⁶ müşahede edilir. Onun duasıyla harmanın bereketlenmesi,⁴⁷ bir tabak yemeğin üç yüz kişiye yetmesi,⁴⁸ bir tas sütün Ashâb-ı Suffe’yi doyurması⁴⁹ da bu cümleden sayılabilir.

Ayrıca yanından geçtiği taşların ve ağaçların kendisine selâm vermesi,⁵⁰ etrafındakilere saldıran huysuz bir devenin onu görünce sakinleşerek önünde çökmesi,⁵¹ yediği yemeğin tesbihatta bulunması,⁵² onun şahsında gerçekleşen hârikulâde hadiseler için zikredilen örneklerden bazılarıdır.

Bu rivayetler açık biçimde, yaşadıkları bütün zorluklar karşısında Allah Resûlü’nün etrafında kenetlenen, ondan ayrılmayan, ona bağlanıp gönülden inanan müminler için onun bir sığınak, yokluk zamanlarında bir bereket⁵³ olarak görülüp algılandığını ifade eder.

Mucize olarak adlandırılmasa da, insan türü için olağanüstü nitelikte olan bir başka husus da ilâhî yardımlardır. Yüce Allah Sevgili Peygamberimizi sıkıntılara maruz kaldığı, bunaldığı zamanlarda yardımsız bırakmamış, onu birtakım olağanüstü hadiselerle desteklemiştir. Bedir Muharebesi'nde, Hz. Peygamber'e ve inananlara; meleklerle⁵⁴ ve düşmanı az göstermekle,⁵⁵ Hendek Savaşı'nda rüzgâr ve görünmeyen ordularla,⁵⁶ Huneyn'de görünmeyen ordular⁵⁷ ve Allah Resûlü'nün müşriklerin yüzlerine attığı toprakla,⁵⁸ Medine'de kuraklık baş gösterince duası neticesinde yağmurla,⁵⁹ Sevr Mağarası'nda görünmez ordularla yardım edilmiştir. Nitekim son husus Kur'an'da şu şekilde ifade edilmiştir: "Eğer siz Peygamber'e yardım etmezseniz, (biliyorsunuz ki) inkâr edenler onu iki kişiden biri olarak (Mekke'den) çıkardıkları zaman, ona bizzat Allah yardım etmişti. Hani onlar mağarada bulunuyorlarken arkadaşına o, 'Üzülme, çünkü Allah bizimle beraberdir.' diyordu. Allah da onun üzerine güven duygusu ve huzur indirmiş, sizin görmediğiniz birtakım ordularla onu desteklemiş, böylece inkâr edenlerin sözünü alçaltmıştı. Allah'ın sözü en yücedir. Allah, mutlak güç, hüküm ve hikmet sahibidir."⁶⁰

Allah'ın olağanüstü yardımları sadece peygamberleri için değil insanlık tarihi boyunca mümin ve muvahhid olarak yaşamış birçok kişi için de söz konusudur. Bu bağlamda Allah müminleri kendi dostu olarak nitelendirmiş,⁶¹ dostları için hiçbir korkunun ve üzüntünün olmayacağını bildirmiş,⁶² dünya ve âhiret hayatında onlar için müjdeler olduğunu⁶³ özellikle vurgulamıştır. Onlar için dünya hayatındaki müjdelerden birisi de hiç şüphesiz "keramet" diye isimlendirilen ve diğer insanların hiçbir maddî imkânla elde edemeyecekleri Allah'ın lütuf ve yardımlarıdır. Bu lütuf ve ikramlara peygamberlerin yanı sıra bütün salih/veli kullar da nail olabilir. Çünkü keramet, ikram etmek demektir. Allah'ın veli/salih kullarına ikram ettiği her nimet de keramet kabilindendir. Hadis kitaplarında bu konuya işaret eden bazı rivayetler de mevcuttur. Nitekim Hz. Peygamber'in dostlarından iki kişi hakkında anlatılan şu olay ilginç ve ilginç olduğu kadar da şaşırtıcıdır.

Bir akşam geç vakitlere kadar Allah Resûlü'nün sohbetini dinleyen Evs kabilesinden Üseyd b. Hudayr ve Abbâd b. Bişr evlerine gitmek üzere huzurdan ayrılırlar. Ortalık zifri karanlıktır. Fakat gördükleri pek de olağan olmayan bir durum karşısında şaşırırlar. Hâne-i saadetten çıkar çıkmaz önlerinde kandil ışığına benzer iki ışıltı belirir. Bir süre bu aydınlıkla birlikte yürürler. Fakat evleri ayrı yönlerdedir. Yol ayrımına geldiklerinde hayretle görürler ki bu ışıltılar da birbirinden ayrılarak her birinin yolunu aydınlatmaya devam ediyor. Her ikisi de evlerine gelinceye kadar bu ışık demeti içinde yürürler.⁶⁴

İnsanlığa peygamberlik aracılığıyla verilen en büyük ve kalıcı mucize hiç şüphesiz Kur'an'dır. Kur'an'ın mucizesi çağlar üstüdür. O, Peygamberimizin ilk muhatapları için olduğu kadar bugünün insanı ve kıyamete kadar yaşayacak olan herkes için bitmeyen mucizedir.

Kaynak notları

1 Sİ620 İbn Hıbbân, Sahîh, II 386; İT2/189 İbn Kesîr, Tefsîr, II, 189.

2 M596 Müslim, Tahâret, 48.

3 B4572 Buhârî, Tefsîr, (Âl-i İmrân) 20.

4 MK12322 Taberânî, el- Mu'cemü'l-kebîr, XII, 10.

5 İsrâ, 17/90-93; Ayrıca bkz. Furkân, 25/7-8.

6 A'râf, 7/104-126.

7 Kur'an Yolu, II, 447-448.

8 BN1/299 İbn Kesîr, Bidâye, I, 299.

9 A'râf, 7/136.

10 Âraf, 7/115-117.

11 Âl-i İmrân, 3/49.

12 Neml, 27/16-17.

13 Enbiyâ, 21/69.

14 A'râf, 7/160.

15 Âl-i İmrân, 3/48-49.

16 Mâide, 5/112-115.

17 A'râf, 7/73-78.

18 Ankebût, 29/40.

19 Yûnus, 10/37.

20 Tûr, 52/33-34.

21 Hûd, 11/13.

22 Yûnus, 10/38.

23 Bakara, 2/23; İsrâ, 17/88.

24 İsrâ, 17/93.

25 Hûd, 11/12.

26 Ankebût, 29/50-51.

27 B7274 Buhârî, İ'tisâm, 1.

- 28 M411 Müslim, Îmân, 259.
- 29 İsrâ, 17/1.
- 30 B3886 Buhârî, Menâkıbü'l- ensâr, 41.
- 31 HM2820 İbn Hanbel, I, 309.
- 32 TA9/123 Mübârekpûrî, Tuhfetü'l-ahvezî, IX, 123.
- 33 B4867 Buhârî, Tefsîr, (Kamer) 1; T3286 Tirmizî, Tefsîru'l-Kur'ân, 54.
- 34 Yûnus, 10/74.
- 35 T3289 Tirmizî, Tefsîru'l- Kur'ân, 54.
- 36 M7073 Müslim, Sıfâtü'l- münâfıkîn, 45.
- 37 Kamer, 54/1.
- 38 TN4/296 Nesefî, Medârikü't-tenzîl, Iv, 296.
- 39 TT22/565, Taberî, Câmiu'l- beyân, XXII, 565.
- 40 T3633 Tirmizî, Menâkıb, 6.
- 41 B200 Buhârî, vudû', 46.
- 42 B3576 Buhârî, Menâkıb, 25.
- 43 M5947 Müslim, Fedâil, 10.
- 44 HM24147 İbn Hanbel, Iv, 174.
- 45 HM20459 İbn Hanbel, v, 18.
- 46 M139 Müslim, Îmân, 45.
- 47 B3580 Buhârî, Menâkıb, 25.
- 48 T3218 Tirmizî, Tefsîru'l- Kur'ân, 33.
- 49 T2477 Tirmizî, Sıfâtü'l- kıyâme, 36.
- 50 DM20, DM21 Dârimî, Mukaddime, 4.
- 51 DM18 Dârimî, Mukaddime, 4.
- 52 B3579 Buhârî, Menâkıb, 25.
- 53 T3633 Tirmizî, Menâkıb, 6.

54 Âl-i İmrân, 3/123-127.

55 Enfâl, 8/43.

56 Ahzâb, 33/9.

57 Tevbe, 9/25-26.

58 M4619 Müslim, Cihâd ve siyer, 81.

59 B1013 Buhârî, İstiskâ, 6.

60 Tevbe, 9/40.

61 Âl-i İmrân, 3/68.

62 Yûnus, 10/62.

63 Yûnus, 10/64.

64 B465 Buhârî, Salât, 79.

Kaynak: Diyanet İşleri Başkanlığı, Hadislerle İslâm, 1. Cilt, s. 573–586